

نقش آفرینی بسیج اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب با رویکرد اقتصاد مقاومتی از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره)

محمد حیدری شلمانی^۱

اولین همایش بین المللی گام دوم انقلاب؛ الگوی نظام انقلابی تمدن ساز

International Conference on the Second Step of the Revolution

چکیده

اقتصاد مقاومتی مانند دیگر مقاومت‌های مردم در تهدیدهای دشمنان در چهل سال گام اول انقلاب که منجر به پیروزی شد، یکی از راهبردهای بی چون و چرای نظام اسلامی در برابر تهدید اقتصادی استکبار است که این تهدید هم با تکیه بر توان مردم به فرصت و نقطه قوت نظام مبدل خواهد گشت.

بنابر فرموده معمار کبیر انقلاب که «اصناف، بازوان قدرتمند نهضتند. اگر اصناف و بازاریان همراهی نمی‌کردند، انقلاب پیروز نمی‌شد»، باید خاطر نشان کرد که عده زیادی از مردم، اکنون خانواده اصناف و بازاریان هستند که بالغ بر سی درصد جمعیت کشور را شامل می‌شوند، در تحقق گام دوم با محوریت اقتصاد مقاومتی نقش به‌سزایی دارند که گوشه‌ای از این مقاومت اقتصادی را در فراز و نشیب سال‌های اخیر در بازار و سفره مردم شاهد بودیم که بازاریان و تجار کشور سربلندتر از گذشته از آزمون اقتصادی بیرون آمدند.

در این مجال به روش توصیفی و کتابخانه‌ای به نقش آفرینی اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب پرداخته شده است که با عنایت به اولویت مقابله با تهدیدات اقتصادی دشمنان، ظرفیت‌های اصناف و بازاریان و توانمندی بسیج در سازماندهی، هدایت و انسجام‌بخشی این ظرفیت‌ها در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، به‌ویژه با رویکرد اقتصاد مقاومتی با بهره‌گیری از رهنمودهای حضرت امام خمینی رحمه‌الله‌علیه، توجه جدی و همه‌جانبه می‌طلبد.

واژگان کلیدی

بسیج، بیانیه گام دوم، اصناف و بازاریان، فعالان اقتصادی

مقدمه

اصناف یعنی دسته‌های مستقلی از پیشه‌وران که فعالیت مشابهی دارند. در ادوار گذشته، به‌خصوص در زمان هخامنشیان، اصناف یکی از ارکان اقتصاد در ایران بوده که با گذشت اعصار و قرون متمادی، این عضو از جامعه فرایند تکاملی خود را به تدریج طی کرد، به طوری که از دوره‌های اسلام تا مغول، مغول تا قاجاریه، قاجاریه تا سال ۱۳۲۰ شمسی و از آن زمان تاکنون نقش‌های مختلفی را در اقتصاد بازی کرده و هم‌اکنون هم هرچه به جلو حرکت می‌کنیم، شاهد شکوفایی و نقش‌آفرینی و حضور پررنگ اصناف در چرخه‌های مختلف اقتصاد هستیم.

بدنه هر اقتصاد از دو بخش خرد و کلان تشکیل شده و همیشه جهت حرکت در این مسیر از خرد به کلان است؛ به عبارتی ساده‌تر، اقتصاد کلان از خرد نشأت می‌گیرد که در این وادی می‌توانیم اصناف را در قالب اقتصاد خرد جای دهیم.

با این اوصاف برای دستیابی به اقتصاد کلان، اعم از داخلی و بین‌المللی، دولت همواره باید نقش مداخله‌گرانه خود را در اقتصاد خرد به تدریج کاهش داده و گام‌های اساسی و مؤثری را در واگذاری آن به بخش‌های مردمی که همان اصناف است، بردارد تا ضمن کاهش تصدی‌گری، زمینه‌سازی و پیاده‌سازی اصل ۴۴ که مشمول اهدافی همچون شتاب‌بخشی به رشد اقتصاد ملی، گسترش مالکیت مردم، تأمین عدالت اجتماعی، ارتقاء کارایی بنگاه‌های اقتصادی، افزایش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد ملی، تقلیل بازمالی و مدیریتی، افزایش سطح اشتغال عمومی و تشویق اقشار مختلف مردم به پس‌انداز و سرمایه‌گذاری است را فراهم کند.

باید اشاره داشت اصناف در دوره‌های مختلف نقش و جایگاه مهمی در تحولات جامعه و کشور داشته‌اند و به‌رغم برخی مسائل، در صورت تحقق شرایط لازم می‌توانند عامل تقویت اعتماد و انسجام اجتماعی شوند.

امروزه به هر نقطه از شهر که پا می‌گذاریم، با انواع مغازه‌های کوچک و بزرگ و فروشگاه‌های زنجیره‌ای و حتی بانک‌ها و صرافی‌ها روبه‌رو می‌شویم. رشد و گسترش سریع واحدهای صنفی مختلف در جای‌جای نقاط شهری و حتی روستایی کشور پدیده‌ای اقتصادی-اجتماعی است. ضمن اینکه اصناف در کنار اثرات اقتصادی از نقش و جایگاه

اجتماعی-فرهنگی هم برخوردار هستند و می‌توانند در صورت فراهم بودن بسترهای لازم، اثرات مثبتی در جامعه داشته باشند.

الف) مرور پیشینه‌ها

اصناف در سراسر جهان و در طول تاریخ همواره حضور داشته و گستره اصناف در سطح کشور باعث شده این بخش در بحث اشتغال هم اثرگذار باشد؛ به طوری که اگر میانگین نیروی کار هر واحد صنفی را $2/5$ نفر در نظر بگیریم، با احتساب واحدهای صنفی بدون جواز حدود ۷ تا $7/5$ میلیون نفر و با احتساب آمار رسمی حدود ۶ میلیون نفر اشتغال‌زایی مستقیم در واحدهای صنفی نیروی کار فعال وجود دارد که با احتساب خانواده‌های آن‌ها می‌توان گفت در کشور جمعیتی حدود ۲۵ میلیونی وابسته به اصناف هستند. این در حالی است که اصناف از هیچ‌گونه امکانات و تسهیلات دولتی و بانکی استفاده نمی‌کنند و اگر در طول حیات خود از تسهیلاتی، به خصوص در بخش بانکی استفاده کرده‌اند، به واسطه سرمایه‌گذاری‌ها و پس‌اندازهایی بوده که توسط خود آن‌ها در منابع بانکی ایجاد شده است. علی‌محمد حاضری در مقاله خود تحت عنوان «نقش سیاسی بازار؛ تحلیل تحولات دهه اول جمهوری اسلامی ایران» بیان می‌کند که در دهه اول پس از انقلاب اسلامی، رابطه بازار با دولت دچار دگرگونی شد؛ یعنی با پیوستن بخشی از بازار به دولت، شاهد شکل‌گیری دو گروه اجتماعی و سیاسی از بازار در ایران هستیم که هر یک کارویژه‌های خاص خود را داشته‌اند.

همچنین جواد احمدی در سال ۱۳۸۷ در پایان‌نامه خود با عنوان «نقش اصناف، تجار و بازاریان در تحولات سیاسی ایران از ۱۳۴۰ تاکنون» در دانشگاه امام صادق علیه‌السلام به بررسی نقش اصناف، تجار و بازاریان در تحولات سیاسی ایران طی سال‌های ۱۳۴۰ تا دهه اول بعد از انقلاب اسلامی پرداخته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد در ادوار گذشته همواره بافت معماری و ساخت فیزیکی بازار متناسب با کارکردهای اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی موردنظر طرح‌ریزی شده است.

اصناف و تجار غالباً به‌عنوان یک مجموعه عظیم اجتماعی هیچ‌گاه در جریانات و تحولات سیاسی به وقوع پیوسته در جامعه بی‌تفاوت نبوده و سابقه فعالیت‌های سیاسی آنان به دوران

اولیه شکل‌گیری این مهادهای اجتماعی برمی‌گردد. حضور یا عدم حضور آنها در محل کار خویش حاکی از بروز یا عدم بروز اتفاقات سیاسی بوده است. بازاریان همواره مذهبی بوده و ایمان و اعتقادی قوی داشته‌اند که باعث جلب اعتماد مردم بوده است و یا حداقل خود را مذهبی جلوه می‌دادند.

در مورد میزان و علت مشارکت سیاسی بازاریان در جریان انقلاب اسلامی، عده‌ای معتقدند که رکود اقتصادی جامعه به منافع آنها لطمه زده است؛ بنابراین، این مسئله باعث تحریک بازاریان و سوق دادن آنها به سمت فعالیت‌های سیاسی شده است. در مقابل برخی معتقدند که حکومت‌ها سعی در کوتاه نمودن دست بخش خصوصی از فعالیت‌های انحصاری اقتصادی در عرصه تجارت دارند و همین امر موجب نارضایتی اصناف و در نتیجه گرایش آنها به فعالیت‌های سیاسی شده است.

نهایتاً براساس دیدگاه سوم، منافع اقتصادی به همراه تمایلات مذهبی و در برخی موارد روحیات ملی‌گرایانه، محرک اصلی بازاریان در روی آوردن به فعالیت‌های سیاسی بوده است. در طی سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، آنچه تعیین‌کننده موضع بازار و نحوه عملکرد آن در قبال دولت‌های بعد از انقلاب بوده، سیاست‌های اقتصادی این دولت‌ها در قبال بازار و بخش خصوصی است.

صنوف مختلف حاضر در بازار از دیرباز در کنار انجام فعالیت‌های اقتصادی خود نقش به‌سزایی در فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی (و به‌ویژه مذهبی) داشته‌اند. همچنین مشارکت بازاریان در جریان‌های سیاسی و پیوندی که با سایر گروه‌ها برقرار می‌کردند، از واقعیت‌های انکارنشدنی تاریخ سیاسی-اجتماعی کشور است.

تعداد واحدهای صنفی ایرانی از میانگین جهانی بیشتر است. در واقع براساس آمار، واحدهای صنفی حاضر در کشور هفت برابر از میانگین جهانی بیشتر است؛ زیرا در این استاندارد به ازای ۳۷ تا ۴۲ خانوار، یک واحد تجاری وجود دارد؛ ولی در ایران به ازای هر ۷ خانوار یک بنگاه صنفی ایجاد شده است.

از نظر محدوده سازمانی مجموعه امور اصناف در سال‌های قبل از انقلاب و تا سال ۱۳۵۰ در شهرداری‌ها متمرکز بوده و صدور پروانه کسب هم توسط شهرداری‌ها انجام می‌شد. براساس مطالعات انجام‌شده در همین سال، اولین قانون نظام صنفی تصویب و به موجب

آن «اتاق اصناف» تأسیس شد و متولی امور اصناف و صدور مجوز کسب برای واحدهای صنفی شد.

بعد از انقلاب و از همان سال آغازین «اتاق اصناف» منحل و در ابتدا کمیته امور صنفی برای ساماندهی و اداره امور اتحادیه‌ها و سپس در سال ۱۳۶۱ شورای اصناف کشور ایجاد شد. بعد از آن حدود دو دهه طول کشید تا قانون اصناف در مجلس تصویب و برای اجرا ابلاغ شود. در واقع طی سال‌های ۷۷ و ۷۸ پیش‌نویس آن با نظر مجامع صنفی کل کشور تدوین و در نهایت در سال ۸۱ طرح قانون نظام صنفی به مجلس رفت و این قانون در سال ۸۲ به تصویب مجلس رسید و از سال ۸۳ اجرایی شد.

به گفته کارشناسان، عدم توجه به نقش و جایگاه سیاسی اصناف می‌تواند تبعات جبران‌ناپذیری برای جامعه در پی داشته باشد. نمونه‌هایی از اعتراض‌های صنفی در ماه‌های اخیر در کشور رخ داد که شاید دلیلی بر اهمیت نقش اصناف باشد. به علاوه از نظر جامعه‌شناسی، اصناف به نوعی میانجی و واسط بین افراد از یک طرف و ساختارهای سیاسی، به‌ویژه دولت، از طرف دیگر هستند.

این میانجی‌گری از چند جهت دارای اهمیت است. یکی اینکه اصناف، به‌ویژه صنوف خدماتی، به‌طور مستقیم با بخش زیادی از افراد جامعه در ارتباط هستند؛ به همین خاطر کیفیت و چگونگی عملکرد صنفی آن‌ها می‌تواند دیدگاه، نگرش، باور و قضاوت مردم درباره حاکمیت به طور کل و دولت به طور خاص را شکل دهد. دیگر اینکه به‌خاطر همین پیوند و ارتباط تنگاتنگ با افراد و اثرات مستقیم عملکرد آن‌ها بر زندگی و معیشت مردم، در تقویت یا تضعیف اعتماد اجتماعی بسیار تأثیرگذار هستند. سوم و در ادامه دو مورد قبل، اصناف می‌توانند در دنیای پیچیده و گسترده کنونی عامل انسجام اجتماعی باشند.

بنابراین، با پرداختن به امور و مشکلات صنفی، ساماندهی صنوف، جلوگیری از فعالیت‌های واحدهای صنفی غیرقانونی، تدوین سازوکاری برای ابراز اعتراضات و خواسته‌های صنوف و به طور کل ارتقاء جایگاه و مشارکت دادن آن‌ها در تصمیم‌گیری‌های کلان و خرد می‌توان یکی از زمینه‌های اصلی گسترش اعتماد و انسجام اجتماعی در جامعه را فراهم کرد.

ب) دیدگاه فقهی امام خمینی(ره) در خصوص اقتصاد و تجارت

مسئله ۵: اگر در روابط اقتصادی و غیر آن بر قلمرو اسلام و بلاد مسلمین، ترس باشد که بیگانگان بر آن تسلط سیاسی یا غیر آن که موجب استعمار آنان یا استعمار بلادشان، ولو از حیث فرهنگی می‌شود، پیدا کنند، بر همه مسلمین واجب است که از چنین روابطی اجتناب کنند و اینگونه روابط حرام می‌باشد.

مسئله ۱۰: اگر در روابط بازرگانی دول یا تجار با بعضی از دول یا تجار بیگانه، ترس بر بازار مسلمین و زندگی اقتصادی آن‌ها باشد، واجب است آن را ترک کنند و چنین تجارتی حرام می‌باشد و در صورت چنین ترسی، بر رؤسای مذهب واجب است که کارهای آنان و تجارت با آن‌ها را طبق مقتضیات زمان تحریم نمایند و بر امت اسلامی متابعت آنان واجب است، کما اینکه بر همه آن‌ها واجب است که در قطع این روابط جدیت کنند.

ج) نقش بازاریان در انقلاب از دیدگاه امام خمینی(ره)

۱. قدردانی از بازاریان

من تشکر خودم را به همه طبقات، به همه از اینکه علمای اسلام راتنها نگذاشتند و همه جبهه‌ها، خصوصاً علمای اعلام، خصوصاً بازاری‌ها [ی] بزرگوار، من تشکر از همه آن‌ها می‌کنم و از همه آن‌ها استدعا دارم که هم دعا به اسلام بکنند و هم جبهه‌های خودشان را محکم کنند.

۲. فداکاری و مقاومت در نهضت

ما از این جنایات پی‌درپی و کشتار وحشیانه ناراحت و درعین حال امید داریم. ناراحتی برای آنکه جوانان رشید روحانی و دانشگاهی و بازاری و سایر طبقات را که امید برای آتیه کشور هستند، از دست داده‌ایم و می‌دهیم و امیدواریم؛ چون می‌بینیم این جنایات شاهانه و این کشتار وحشیانه نتوانست و نمی‌تواند نهضت این ملت بیدار به پا خاسته را به سستی گرایاند. هرچه جنایت و قتل افزایش یافت، ملت در اراده آهنین خود قوی‌تر و مستحکم‌تر شد.

۳. بازار تهران به عنوان بازوی قوی اسلام و کشور

بازار در طول تاریخ، بازارهای تمام کشور و خصوصاً بازار تهران، یک بازوی قوی از برای اسلام و از برای کشور بوده است و ان شاء الله خواهد بود. اگر تمام شما یادتان نیست، بعضی از سالمندان یادشان است که رژیم سابق - شاید زمان رضاشاه بود - اینها درصدد برآمدند که اصل بازار نباشد در ایران. از این مجتمع زیرسقف می ترسیدند. از مجتمعاتی که حصار داشت و زیر سقف بودو مجمع مؤمنین و متدینین و جوانهای متعهد بود، می ترسیدند. از مساجد که محل اجتماع همین بازاریان بود و از خود بازار که مجمع ملت بود، خوف داشتند و همیشه بازار دنباله مقاصد اسلامی و برای پیشرفت اسلام و برای پیشرفت اقتصاد اسلامی یک بازوی ستر قدرتمندی بوده است و الآن هم همین طور است.

۴. ارتباط متقابل دولت و بازاریان؛ بازاریان، پشتوانه عظیم اسلام

دولت‌های رژیم سابق و خود رژیم سابق چون با مردم نبود و مردم هم با او نبودند، شاید جرئت نکرد یک دفعه محمدرضا تو بازاریایی؛ اما اکنون اینطور نیست، برای اینکه دولت و بازار، رئیس جمهور و بازاری‌ها، اینها برادر هستند و از خود این مردم هستند. اینطور نیست که در آن رده‌های به اصطلاح خودشان بالا باشند و به حسب واقع منحط باشند که مردم آنها را نپذیرند. در طول تاریخ هر مشکلی که پیدا می شد برای اسلام و برای علمای بزرگ اسلام، کافی بود که نصف روز بازار برای یک همچو امری بسته بشود و مشکل حل بشود. یک پشتوانه عظیمی است بازار برای اسلام و بازاری‌ها باید با کمال دقت این مسئله را حفظ کنند ... بازار باید یکدل دنبال جبهه باشد و از پشت سر جبهه را تقویت بکند.

۵. آسیب‌های جدی به اسلام ناشی از بی توجهی دولت به بازاریان

اگر دولت همان مسیر مردم را سیر کند، اگر دولت با این مردمی که در صحنه بودند، چه از بزرگانانشان و چه از -عرض می کنم که- دیگر مردمشان و چه از کاسب‌های جزئشان، همه اینها -الا نادری که هیچ وقت نبودند- اگر دولت کاری بکند که اینها را یک وقتی همه را ناراضی کند، از حیث اینکه مالیات‌ها را زیاد کند بدون وجه، از حیث اینکه جرم برای تأخیر مالیات بدون وجه، از اینکه جریمه برای یک مسائل قرار بدهد بدون وجه و همین طور قضاتی

که در اطراف هستند، اگر خدای نخواستہ طریقتشان را یک نحوی قرار بدهند که مردم کم کم شک در این‌ها بکنند، آن روز است که برای مامصیت پیش می‌آید. آن روز است که نه جنگ می‌تواند پیروز بشود و نه مجلس می‌تواند موفق باشد و نه دولت. آن روز است که باید فاتحه را بخوانیم!

بخش اقتصادی بیانیۀ گام دوم انقلاب مؤید این آسیب‌ها است، آن‌جا که می‌گوید: «انقلاب اسلامی راه نجات از اقتصاد ضعیف و وابسته و فاسد دوران طاغوت را به ما نشان داد؛ ولی عملکردهای ضعیف، اقتصاد کشور را از بیرون و درون دچار چالش ساخته است. چالش بیرونی، تحریم و وسوسه‌های دشمن است که در صورت اصلاح مشکل درونی، کم‌اثر و حتی بی‌اثر خواهد شد. چالش درونی عبارت از عیوب ساختاری و ضعف‌های مدیریتی است.»

همچنین در ادامه بیان می‌کند: «مهم‌ترین عیوب، وابستگی اقتصاد به نفت، دولتی بودن بخش‌هایی از اقتصاد که در حیطۀ وظایف دولت نیست، نگاه به خارج و نه به توان و ظرفیت داخلی، استفاده اندک از ظرفیت نیروی انسانی کشور، بودجه‌بندی معیوب و نامتوازن و سرانجام عدم ثبات سیاست‌های اجرایی اقتصاد و عدم رعایت اولویت‌ها و وجود هزینه‌های زائد و حتی مسرفانه در بخش‌هایی از دستگاه‌های حکومتی است. نتیجۀ این‌ها مشکلات زندگی مردم از قبیل بیکاری جوان‌ها، فقر درآمدی در طبقۀ ضعیف و امثال آن است.»

۶. خدمات متقابل دولت و بازار

مشکریم از اینکه امروز مواجه هستیم با قشر متعهد اسلامی نمایندگان سراسر کشور از اصناف و بازرگانان و من امروز باید یک مقدار راجع به بازار صحبت کنم، یک مقدار هم راجع به دولت. آنکه راجع به بازار است، همه می‌دانیم. می‌دانید که بازار، یکی از قشرهای عظیم متعهد به اسلام و در هر غائله‌ای که برای اسلام پیش آمده است، این بازار است که پیشقدم است. در قضیۀ تنباکو و حکم مرحوم میرزای شیرازی ^{اعلی‌الله‌مقامه} این بازار بود که همراهی کرد و منتهی به قیام شد.

بعضی از بازرگانان اصفهان، از قراری که نقل شده است، یکی از بازرگان‌های معتبر بوده است. تمام تنباکوهایی که داشته است و آن وقت تاجر تنباکوهم گفته می‌شود بوده است،

پس از حکم میرزا آورد در میدان شاه و آتش زد و مشابه او بازارهای دیگر در تأیید حکم میرزا در آن وقت قیام کردند، حتی شهید هم دادند و پس از آن، در طول مشروطیت و استبداد به صورت مشروطیت، باز در هر زمینه، این بازار است که پیشقدم است و همراه با سایر قشرهای ملت از کارگران و کشاورزان و امثال این‌ها مجاهده کرده است و مشکلات را تحمل کرده است و در پیشبرد مقاصد اسلام آنچه که توان داشته است، عمل کرده است.

در این پنجاه سال سیاه که تاریخ ایران راسیاه کرد، سیاه‌تر از رژیم‌های سابق کرد، فشار بر بازار بسیار بود و بیشتر بود و از بازار، آن‌ها خیلی وحشت داشتند و لهذا یک‌وقت هم بنای بر این گذاشتند که این سقف‌ها را خراب کنند. از زیر این سقف‌ها خوف داشتند، لکن موفق نشدند. و در این نهضت، بازاریک حظ وافر در امور داشت، از تعطیلی‌هایی که کرد، از اعتصابات که کرد، البته سایر قشرها هم سهیم بودند، لکن بازار هم یک قشر عظیم سهیم در این امر بود. و در این جنگ هم، بازار هم در جبهه فرستاد و هم در پشت جبهه خدمت کرد. و الآن هم باز، بازار است که خدمت می‌کند و از اسلام عزیز و از جمهوری اسلامی نگهداری می‌کند.

میرزا، یک آقای مرجع بود در یک دهی از عراق. اونمی توانست که خودش یا طلبه‌هایی که آن‌جا دارند، بسیج کنند برای مقابله با آن سلطنت استبدادی. او حکمی فرمود. علمای بلاد هم نمی‌توانستند خودشان راه بیفتند و این استبداد سیاه را بشکنند. این بازار و ملت بود که پشتیبانی از مراجع خودشان می‌کردند، از علمای خودشان می‌کردند و آن‌هایی که به راه استبداد می‌رفتند، آن‌ها را به زمین می‌زدند. و در همین نهضت و در همین قضایایی که همه شاهد بودید و شاهد بودیم، باز، بازار است که تعطیلات طولانی کرد و با تعطیلات طولانی و تظاهرات و اعتصابات و چیزهای دیگر از این نهضت پشتیبانی کرد، البته سایر قشرها هم همه بودند و خداوند همه را تأیید کند.

این بازار است که از اول پشوانه احکام اسلام بوده است و حالا هم هست و ان شاء الله بعدها هم خواهد بود. و امیدوارم که دولت توجه عمیق خاص بکند به بازار و آنچه که از دست او برمی‌آید به این قشر متعهد خدمت بکند.

دو طرف قضیه را باید ملاحظه کنیم. از آن طرف بازار را ما باید حفظش بکنیم با تمام قوا، همه‌مان موظفیم. بازار است که ما را نگه داشته، همه را نگه داشته، از آن طرف، بازار باید دولت را حفظ کند. اگر رها کند، چه بکند دولت؟ دولت می‌خواهد دفاع از جان شما، از

ناموس شما، از مال شما، از حیثیت شما بکند. خوب، ما خودمان باید این کار را تکفل کنیم و آن مقدار که می‌توانیم، این‌هایی که سرمایه‌های کلان دارند.

اگر یک‌وقتی شما شنیدید که این آقایان بعضی می‌گویند تروریست اقتصادی، محترکین را می‌گویند، عامه بازار محترک نیستند، متعهدند آن‌ها. آن‌ها خلاف‌شرع نمی‌کنند. یک دسته هستند که هم نق می‌زنند، هم کاری به این کارها ندارند، هم مال مردم را احتکار می‌کنند و گران می‌فروشند و بازار سیاه درست می‌کنند، یک دسته‌اند این‌ها.

اینطور نیست که به بازار کسی جسارت کند؛ من تا حالا از هیچ‌کس نشنیدم که در بازار یک حرفی زده باشد. خوب، این بازاری است که بازار مسلمین است، این بازاری است که از اول تا حالا خدمت کرده و حالا هم خدمت می‌کند، بعدها هم خدمت خواهد کرد؛ بنابراین، ما هم در گرفتاری‌های دولت باید ملاحظه کنیم، هم گرفتاری مستضعفین و بیچاره‌ها را باید ملاحظه بکنیم، هم گرفتاری این آواره‌هایی که آمدند و الآن هستند.

۷. شرکت دادن بازاریان در امر صنعت

عمده این است که برای این مستضعفینی که به شما خدمت کردند، خدمت بکنید و خدمت هم به این است که آن‌ها را (بازاری‌ها را) درکار وادار کنید، شریک کنید. کسانی که می‌توانند صنعت‌های کوچک درست کنند، صنعت‌هایشان را حفظ بکنید و سایر کارها، آن‌هایی که البته دولت نمی‌تواند. آنکه دولت می‌تواند و دیگران نمی‌توانند، آن‌ها باید بکنند.

۸. اولویت دادن به بازاریان متعهد در توسعه بخش خصوصی از سوی دولت

دولت (چنانچه کراراً تذکر داده‌ام) بی شرکت ملت و توسعه بخش‌های خصوصی جوشیده از طبقات محروم مردم و همکاری باطبقات مختلف مردم، با شکست مواجه خواهد شد. کشاندن امور به سوی مالکیت دولت و کنار گذاشتن ملت، بیماری مهلکی است که باید از آن احتراز شود و در این موضوع گزارش‌های مختلفی می‌رسد و هیئت دولت موظف است این امر را به‌طور همگانی گزارش دهد و کیفیت عمل را در اختیار عموم گذارد و این امر را جدی تلقی کند.

تذکر این نکته مهم است که دخالت دادن کسانی که در امور تجارت واردند، از بازاریان محرومیت کشیده و درد اسلام و انقلاب چشیده تا متخصصان وارد و مسلمان و متعهد،

از امور ضروری است. دولت و این دوستان باید دقیقاً توجه کنند که آزادی بخش خصوصی به صورتی باشد تا هرچه بهتر بشود به نفع مردم محروم و مستضعف کار کرد، نه چون گذشته تعدادی از خدایی خبر در تمام امور تجاری و مالی مردم سلطه پیدا کنند

انطباق بیانیه نام دوم انقلاب با رویکرد حضرت امام(ره)

راه حل این مشکلات، سیاست های اقتصاد مقاومتی است که باید برنامه های اجرایی برای همه بخش های آن تهیه و با قدرت و نشاط کاری و احساس مسئولیت در دولت ها پیگیری و اقدام شود. درون زایی اقتصاد کشور، مولد شدن و دانش بنیان شدن آن، مردمی کردن اقتصاد و تصدی گری نکردن دولت، برون گرایی با استفاده از ظرفیت هایی که قبلاً به آن اشاره شد، بخش های مهم این راه حل ها است. بی گمان یک مجموعه جوان و دانا و مؤمن و مسلط بر دانسته های اقتصادی در درون دولت، خواهند توانست به این مقاصد برسند. دوران پیش رو باید میدان فعالیت چنین مجموعه ای باشد.

جوانان عزیز در سراسر کشور بدانند که همه راه حل ها در داخل کشور است. اینکه کسی گمان کند که «مشکلات اقتصادی صرفاً ناشی از تحریم است و علت تحریم هم مقاومت ضد استکباری و تسلیم نشدن در برابر دشمن است؛ پس راه حل، زانو زدن در برابر دشمن و بوسه زدن بر پنجه گرگ است» خطایی نابخشودنی است. این تحلیل سراپا غلط، هر چند گاه از زبان و قلم برخی غفلت زدگان داخلی صادر می شود؛ ولی منشأ آن کانون های فکر و توطئه خارجی است که با صد زبان به تصمیم سازان و تصمیم گیران و افکار عمومی داخلی القا می شود.

د) شمای کلی اصناف در حال حاضر

در کشور حدود ۳ میلیون واحد صنفی وجود دارد، در صورتی که به طور میانگین هر واحد صنفی ۲ نفر در حال فعالیت باشند، ۶ میلیون فعال صنفی در بازار داریم که با احتساب اینکه هر نفر یک خانواده ۴ نفره را شامل می شود، جمعیت خانوار ۲۴ میلیون نفر، یعنی حدود سی درصد جمعیت کشور، مستقیم از بازار ارتزاق می کنند.

سه میلیون واحد صنفی فعال در قالب ۸ هزار و سیصد اتحادیه، چهل هزار نفر هیئت مدیره اتحادیه ها را پیگیر امور صنفی خود می نمایند. همچنین در قالب ۳۹۶ اتاق اصناف شهرستان،

۲ هزار نفر هیئت‌رئیسۀ اتاق اصناف شهرستان‌ها را تشکیل می‌دهند و در نهایت پارلمان صنفی بخش خصوصی با ۱۴۱ نفر هیئت نمایندگان منتخبین شهرستان‌ها اتاق اصناف ایران را تشکیل می‌دهد.

مقام معظم رهبری ^{مدظله‌العالی} می‌فرماید: «برخی از فروشگاه‌ها مقید شده‌اند که غیر تولید داخلی را نفروشند. تابلو هم زده‌اند که در این فروشگاه فقط تولید داخل فروش می‌رود. بارک‌الله! آفرین بر این انسان با غیرت، به این انسان مصلح!»

ه) نقش اصناف در اشتغال

گسترۀ اصناف در سطح کشور باعث شده این بخش در بحث اشتغال نیز اثرگذار باشد؛ به طوری که اگر میانگین نیروی کار هر واحد صنفی را $2/5$ نفر در نظر بگیریم، با احتساب واحدهای صنفی بدون جواز حدود ۷ تا $7/5$ میلیون نفر و با احتساب آمار رسمی حدود ۶ میلیون نفر اشتغال‌زایی مستقیم در واحدهای صنفی نیروی کار فعال وجود دارد که با احتساب خانواده‌های آن‌ها می‌توان گفت در کشور جمعیتی حدود ۲۵ میلیونی وابسته به اصناف هستند. این در حالی است که اصناف از هیچ‌گونه امکانات و تسهیلات دولتی و بانکی استفاده نمی‌کنند و اگر در طول حیات خود از تسهیلاتی، به خصوص در بخش بانکی استفاده کرده‌اند، به واسطه سرمایه‌گذاری‌ها و پس‌اندازهایی بوده که توسط خود آن‌ها در منابع بانکی ایجاد شده است.

و) اهمیت اصناف در بخش‌های گوناگون اقتصادی

نزدیک به ۸۹ درصد از کل ارزش افزوده بخش بازرگانی از سوی اصناف تأمین می‌شود و این قشر نقش مؤثر و زیربنایی در رسیدن کشور به «رشد اقتصادی فقرزدا» و «کاهش ضریب جینی» دارند.

تعداد زیادی از اصناف، به‌ویژه اصناف تولیدی، در زنجیره تأمین نیازهای واحدهای صنعتی و برخی واحدهای صنفی دیگر قرار دارند که کارکرد نامناسب آن‌ها می‌تواند زنجیره‌های تأمین (از جمله قطعه‌سازان خودرو) را دچار اختلال کند. ایجاد هر فرصت شغلی در اصناف به مراتب ارزان‌تر و سهل‌تر بوده و این مهم برای روستاها از اهمیت بیشتری برخوردار است.

اصناف، نقش ویژه و اثربخشی در شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و نظام قیمت‌گذاری و همچنین اصلاح و نوین‌سازی شبکه‌های توزیع دارند.

ح) همگانی نمودن خدمات‌رسانی جهادی بسیج اصناف و بازاریان برای تحقق عدالت و پیشرفت (نشریه مدیران جهادی، ۱۳۹۸: ۳۲)

همچون گذشته اصناف و بازاریان سراسر کشور به محض شنیدن صدای درخواست کمک مردم استان‌های سیل‌زده در بهار امسال، سرتاپای جان با تقدیم کمک‌های نقدی و غیرنقدی، در شرایط بسیار سخت آوارگی و بی‌سرپناهی، نور امید را در دل مردم روشن نمودند. در این راستا از ابتدا با اولویت‌سنجی بسیج اصناف کشور، راه‌اندازی واحدهای صنفی آسیب‌دیده از سیل که ارزاق و نیازهای ضروری مردم سیل‌زده را تأمین می‌نمودند، در دستور کار قرار گرفت. هم‌زمان کمک‌های غیرنقدی اصناف و بازاریان به صورت تخصصی متناسب با صنف مربوطه جمع‌آوری و توسط صنوف مرتبط با حمل و نقل بار به مناطق سیل‌زده ارسال و توزیع شد.

در این میان اتحادیه‌های صنفی قالی‌شویان و کارواش به شستشوی منازل و فرش‌های مردم می‌پرداختند. صنف نانویان در قالب گروه جهادی در مناطق سیل‌زده مستقر و به خدمت‌رسانی با پخت نان می‌پرداختند. در برخی مناطق که پیشروی آب به تدریج صورت می‌گرفت، نیاز به ایجاد موانع با کیسه بود که بخش عمده‌ای از کیسه‌های مورد نیاز از طریق بازاریان فراهم و ارسال گردید.

در مرحله بعدی فروکش کردن بحران آب‌گرفتگی، به اقتضای نیاز مردم سیل‌زده، تعمیرکاران لوازم خانگی و خودرو، الکتریکی و صنوف دیگر خدماتی، به خدمات جهادی رایگان به مردم سیل‌زده مشغول شدند. در همین راستا در اجرای مرحله اول طرح جهاد همبستگی ملی «یک بازاری- یک کالای منزل» و در مرحله دوم این طرح «جمع‌آوری کمک‌های مردمی برای ساخت منازل مسکونی سیل‌زدگان» در دستور کار بسیج اصناف کشور قرار گرفت که براساس جمع‌بندی صورت‌گرفته، اصناف و بازاریان بیشترین کمک‌های نقدی و غیرنقدی را به مردم استان‌های سیل‌زده در سال جاری داشته‌اند.

به منظور نهادینه‌سازی توصیه حکیمانه رهبر معظم انقلاب حفظه‌الله تعالی مبنی بر اینکه «خدمت‌رسانی برای تحقق عدالت و پیشرفت» را همگانی کنید، بسیج اصناف تجربیات

و اندوخته‌های کسب‌شده در میدان جهادی در سطح اتاق‌ها و اتحادیه‌های صنفی تولیدی، خدماتی و فنی را در اختیار سایر اقشار تخصصی بسیج قرار می‌دهد تا طیف‌های متخصص در هر قشر بتوانند عرصه کمک و کار جهادی را در برهه‌های مورد نیاز نظام و انقلاب بیابند، به‌عنوان نمونه تخصص‌های مختلف موجود در جامعه فرهنگیان و معلمان، تخصص‌های متنوع جامعه هنرمندان، خدمات قابل ارائه جامعه مهندسیین صنعت و معدن کشور و... هریک با تعریف و تبیین نقش‌آفرینی برای جامعه هدف خود، می‌توانند شعاع خدمت‌رسانی را به جامعه وسیع‌تری از افراد توانمند تعمیم داده و خدمت‌رسانی برای تحقق عدالت و پیشرفت را همگانی نمایند.

ط) توصیه‌ها و انتظارات امام خمینی (ره) از اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی

۱. کمک به مردم در سختی‌ها

حضرات آقایان از بازرگانان و مردم خیرخواه دعوت نموده و آنان را تشویق می‌کنند تا نگذارند برادران و خواهران آنان که در راه اسلام و احقاق حق خود صدمه دیده‌اند و به ملت بزرگ خدمت کرده‌اند و در راه آن خون داده‌اند، به سختی بیفتند.

در سال‌های اخیر، حوادث غیرمترقبه اعم از سیل و زلزله، سختی‌های بسیاری را به مردم وارد کرد که در این میان، اصناف، بازاریان و تجار، کمک‌های نقدی و غیرنقدی شایانی را در مراحل مختلف به زلزله‌زدگان و سیل‌زدگان اهدا کردند. همچنین گروه‌های جهادی هر صنف به فراخور نوع خدمت تخصص خود به کمک خسارت دیدگان شتافتند.

۲. عدم اجحاف به مردم و لزوم رعایت قیمت عادلانه اجناس

از کسبه و تجار و اصناف محترم تقاضا دارم که قیمت مواد غذایی و اجناس خود را بالا نبرند و به مردم مظلومی که در حال مبارزه‌اند، اجحاف نمایند که اجحاف در همه حال مردود است و در این موقع حساس، این عمل به نفع دستگاه ظلم و مخالف رضای خداوند تبارک و تعالی است. لهذا من به‌طور لزوم می‌خواهم که از قیمت عادلانه تجاوز نکنند و در صورت امکان به مردم بی‌بضاعت تخفیف دهند که کمک مؤثری به نهضت اسلامی خودشان و موافق انصاف و مرضی خداوند تعالی است.

پس از اجرای طرح مدیریت مصرف سوخت در آبان ماه، یکی از دغدغه‌های اصلی دولت، جلوگیری از بالا رفتن بدون حد و مرز قیمت کالاها و خدمات بود. وزیر صنعت، معدن و تجارت درخواست رسمی خود را از بسیج اصناف برای کمک به بازرسی و نظارت بر بازار اعلام کرد. بسیج اصناف و بازار با گستردگی و جمعیت نیم میلیونی، آمادگی کامل خود را برای کمک به نظارت به قیمت‌ها و توزیع کالاها بر اساسی در قالب طرح همیاری با بازرسان وزرات صمت اعلام نمود. با اجرای طرح مذکور، شاهد کمترین تلاطم در نرخ کالاها و خدمات پس از اجرای طرح مدیریت مصرف سوخت در سراسر کشور بودیم.

۳. خودداری از گران‌فروشی

فروشنندگان مواد غذایی از گران‌فروشی خودداری کنند که این عمل، مخالف رضای حق تعالی است و در این موقع حساس و گرفتاری مردم، ضربه‌ای است بر پیکر نهضت اسلامی.

۴. رفتار انسانی-اسلامی پس از شکستن اعتصابات

اکنون که به یاری خداوند آماده شروع به کار و شکستن اعتصابات هستید، باید به تذکرات ذیل توجه نمایید:

- تجار و کسبه و تولیدکنندگان باید از اجحاف و گران‌فروشی و هر نوع سوءاستفاده از شرایط موجود خودداری نمایند و سعی کنند قیمت‌ها کاملاً عادلانه و بر وفق موازین شرعی باشد.

- لازم است مساوات و برابری اسلامی را کاملاً در نظر گرفته، نسبت به طلب‌هایی که به صورت چک و یا سفته و یا هر نوع دیگر دارند، مراعات لازم را بنمایند و به بدهکاران مهلت کافی بدهند و از فشار آوردن به کسبه‌ای که به خاطر اعتصابات طولانی متضرر شده‌اند، خودداری کنند و به آنان مهلت داده شود که بتوانند به طوری که فشار بر آنها وارد نشود، بدهکاری‌های خود را بدهند. من از تجار و بازرگانان انتظار دارم این امر انسانی و اسلامی را توجه‌نموده و عمل نمایند.

۵. احتراز از خدعه، دروغ و گران‌فروشی

کسبه و تجار محترم! در ارزاق عمومی با مردم مراعات کنید. گران‌فروشی را کنار بگذارید. حس تعاون پیدا کنید. حس انسانیت پیدا کنید. ضعفا را مراعات کنید. تخفیف بدهید. از گرانی، از گران کردن قیمت اجناس، از گران‌فروشی اجناس اجتناب کنید. همه با هم باشید. برادرید شما. همه اقشار برادرند. همه باهم باشند. مراعات هم را بکنید. از آن چیزهایی که در این پنجاه سال در بین شما زیاد شد از قبیل دروغ گفتن، از قبیل خدعه کردن، از قبیل گران‌فروشی، از این‌ها احتراز کنید.

۶. رعایت انصاف

تجار و کسبه کسب صحیح بکنند. گران‌فروشی نکنند. از قراری که گفته می‌شود، اشخاصی خیلی گران‌فروشی و بی‌انصافی می‌کنند. بدانند این‌ها که ملت ما الآن - بسیاری از آن‌ها - ضعیف هستند، بسیاری از آن‌ها در این قضایا ضرر بردند، بسیاری از آن‌ها از پادرامدند. اگر بنا باشد که کاسب‌ها باز یک گران‌فروشی را راه بیندازند و بی‌انصافی بکنند، ممکن است که این‌ها صدمه زیاد بخورند. من خواهش می‌کنم از تمام اقشار ملت که انصاف را نصب‌العین خودشان قرار بدهند.

۷. اسلامی شدن بازار

همین‌طور بازار ما باید یک بازار اسلامی باشد. از قراری که مکرر به من گفته‌اند، الآن یک دسته‌ای سودجو در بازار هستند که این‌ها قیمت‌های بسیار گران روی اجناس گذاشته‌اند. این یک مطلب غیرانسانی است، یک مطلبی است که باید فکر کنند. این‌هایی که می‌خواهند حالا سود ببرند، باید توجه داشته باشند که این ملت که اکثرشان عبارت از این طبقه پایینی است که نمی‌توانند خودشان را اداره کنند، این‌ها بودند که ما را رساندند به این پیروزی. حالا نباید آن تاجر معتبری که دخالت در این امور نداشته است، برای این‌ها ایجاد زحمت بکند.

ایام عید است. این‌ها احتیاج دارند به لباس، احتیاج دارند به خوراک، احتیاج دارند به چیزهای دیگر. باید با انصاف رفتار کرد. باید با این‌ها با برادری رفتار کرد. گران‌فروشی را کنار بگذارند و احتکار نکنند. نگهداری نکنند برای یک وقتی که جنس گران بشود و بفروشند.

احتکار در غذاها جایز نیست و همین طور باید با برادری با برادران خودشان رفتار کنند و این پیروزی را از آن‌ها بدانند.

شما حالا از قید آزاد شدید، از قیدوبندها آزاد شدید. شما حالا ترس اینکه مثلاً سازمان امنیت بیاید شما را چه بکند - و این‌ها - ندارید، لکن ترس از خدا باید داشته باشید، ترس از اسلام باید داشته باشید. باید مراعات بکنید اشخاص ضعیف را، باید همراهی بکنید با اشخاص ضعیف، نه اینکه گران‌فروشی بکنید و کالاهای خودتان را بالا ببرید و مردم رادر زحمت [بیندازید]. این هم راجع به این طبقه که البته باز مسائل دیگری هست، ولی طولانی می‌شود.

۸. اخطار نسبت به اجحاف و گران‌فروشی

من با کمال تأسف هر روز مواجه هستم با مشکلاتی جانفرسا که گاهی ناچار می‌شوم تذکراتی به ملت شریف بدهم. از آن جمله قضیه اجحاف و گران‌فروشی است که کراراً شکایت از آن دارند و حتی گفته می‌شود که برخلاف موازین شرعی، اجناس را که از طرف دولت مبنی بر آنکه به قیمت معینی بفروشند، به قیمت‌های بسیار گزاف به مردم مستمند می‌فروشند و موجبات ناراحتی و مضیقه برای برادران و خواهران خود فراهم می‌کنند.

من از فروشندگان، خصوصاً آنچه مربوط است به ارتزاق مردم، تقاضا می‌کنم دست از این اجحاف و تعدی بردارند و به اخلاق و اعمال اسلامی برگردند. من آنان را نصیحت می‌کنم که با این ملتی که خون خود را در راه اسلام داد و جوانان عزیز خود را از دست داد، با عدل و انصاف رفتار کنند. من خوف آن دارم که خدای نخواستہ به غضب خداوند قهار مبتلا گردیم و تر و خشک با هم بسوزد.

من اخیراً اخطار می‌کنم که اگر دست از اجحافات و مخالفت با اسلام بردارند، حسب عدل الهی و حکومت شرعی، تعزیرات و سیاست شرعی‌ی اسلامی با آنان رفتار می‌شود. برادران! قبل از آمدن تازیانه الهی به خود آید و دست از ستم بردارید. خداوند شما را اصلاح کند.

۹. رعایت انصاف در فروش اجناس

می‌آییم سراغ تاجر و بازرگان و کاسب و این سنخ جمعیت. الان روزی است که باید به این ملتی که در طول زمان تاریخ زندگی این پدر و پسر و بعد هم در حال انقلاب، [رنج کشیده‌اند، خدمت کرد] بازارها تقریباً حدود یک سال و نیم و چقدر یا تعطیل بود یا نیمه‌تعطیل بود و بسیاری از مردم ضعیف، ضعیف‌تر شدند.

امروز روزی نیست که استفاده‌چی‌ها راه بیفتند و بخواهند استفاده کنند. روز حمایت است امروز. از برادرانشان باید حمایت کنند، نه اینکه یک جنسی را که به ده تومان می‌خرند، به صد تومان بفروشند. گران‌فروشی امروز خیانت است به یک مملکت اسلامی. این خیانت را نکنند این‌ها. یک قدری با مردم ملایمت کنند. برادران خودتان هستند. با این برادرهایی که خون داده‌اند ...

شما تاجره‌های محترم که نبودید در این میدان‌ها. من که می‌دانم شماها نبودید؛ آن‌هایی که بودند، این کاسب جزء بود و این حمال بود و این کارگر بود و این طلبه بود و آن -عرض می‌کنم- دانشگاهی بود که همه فقیرند. این طبقه بودند که این نهضت را پیش بردند و خون خودشان را و جوانان خودشان را دادند و این نهضت را پیش بردند. حالا انصاف است که یک تاجر معتبری که دارای کارخانه کذاست، دارای کذا و کذاست و آن بالاها نشسته و تماشا کرده و این‌ها خون خودشان را داده‌اند و پیش برده‌اند، حالا همراهی نکنند؟ اجحاف کند با این طایفه؟ قیمت اجناس را همچو بالا ببرد که این ضعیفا نتوانند بخرند؟ زندگی‌شان مختل بشود؟

خوب، باید این‌ها بابرادرهای خودشان، با آن‌هایی که در این راه زحمت کشیده‌اند، اهل وطنشان هست، اهل دینشان هست، با این‌ها باید همراهی کنند. گران‌فروشی نکنند. نگذارند یک وقتی ما روی تکلیف‌های الهی باهاشان عمل بکنیم. خودشان جلوگیری کنند از مسائل. یک روز اگر ما روی تکلیف الهی عمل بکنیم، کارشان زار است. نگذارند این طور بشود. این هم یک باب است که مال یک طایفه.

۱۰. تأکید بر اسلامی شدن بازار

وقتی می‌توانید بگویند که مملکت اسلامی است که بازار اسلامی بشود. تهذیب نفس باشد، نه مثل بازار ما که سنگر گران‌فروشی و تعدی است!

۱۱. رعایت ضوابط اسلامی

اگر بازاری در جمهوری اسلامی، همان بازاری باشد که در رژیم طاغوتی بود، نباید ادعا کند که بازار اسلام است، نه، بازار طاغوت است! آن اجحافات زیادی که الآن دارد به این مستمندان می‌شود، این رباخواری که الآن رواج دارد، این‌ها را به عهده بازار اسلام حساب می‌کنند. به عهده جمهوری اسلامی حساب می‌کنند. مکتب ما شکست می‌خورد، اسلام شکست می‌خورد.

فقه و اخلاق در بازار، در قانون نظام صنفی نهاده شده و هم‌اکنون سال‌هاست کلیه صاحبان واحدهای صنفی برای اخذ مجوز کسب و کار در واحد صنفی پیش از تأسیس نیازمند گذراندن دوره حضور شش ساعته فقه و اخلاق در بازار هستند.

۱۲. خطر افراد منحرف در بازار

آقایان بازاری کوشش کنند در اینکه مبدا این‌ها بازار را متهم کنند. مبدا این‌ها بازار را بدنام کنند. بازار ایران خوشنام است و همیشه پشتیبان کشور و ملت و اسلام بوده است و در هر مشکلی، بازار در حل آن مشکل‌ها دخالت داشته است و جزء ملت بوده است و همان ملت است و همان مردم است که در بازارها مجتمع هستند و مشغول اقتصاد ملت هستند و مشغول کارهای صحیح هستند. اجتماع بازار، یک اجتماعی است که اگر در یک مسیر اسلامی حرکت بکند - و بحمدالله حرکت می‌کند - مملکت را از آسیب ننگه می‌دارد.

همین بازار است که پشتوانه ارتش است و همین بازار است که در این زمان پشتوانه کشور است و دولت است و اگر تفرقه در بازار باشد و بعضی از اشخاصی که تفرقه‌افکن هست، گذاشته بشود که فعالیت بکنند، خدای نخواستہ این ستون سنبه اسلام را یک وقت از بین می‌برند. باید توجه داشته باشید. شما می‌دانید که در مشکلاتی که سابق بود، از زمان میرازی شیرازی تا حالا، مشکلات در بازارها حل می‌شد. اگر یک وقت یکی از علمای تهران به واسطه بدرفتاری دولت‌های زمان قاجار می‌خواست از تهران برود، بازار می‌بست و همان بود که آن‌ها توبه می‌کردند و آن عالم را با التماس ننگه می‌داشتند.

این بازار است که باید درست توجه بکند و قشرهای مختلفی که دارد، توجه بکند و مساجد را آباد کنند و مساجد را پر بکنند از جمعیت‌های خودشان. در ممالک اهل سنت، آنکه من

دیدم در حجاز، وقتی که اذان ظهر گفته می‌شود، بازارها بسته می‌شود یا باز است و شرطه آن را حفظ می‌کند و می‌روند مسجد الحرام برای نماز یا مسجد النبی برای نماز.

بازار باید مظهر تام اسلام و عدالت باشد. بازار باید احترام کند از چیزهایی که مخالف دستورات اسلام است و اقبال کند به آن چیزهایی که موافق دستورات اسلام است. از ربا بازار باید مظهر باشد. اگر در بین بازاری‌ها اشخاصی باشند که خدای نخواستہ ربامی‌خورند، خود بازاری‌ها آن‌ها را نصیحت کنند. مبدا یک همچو مرضی توسعه پیدا بکند و مملکت ما را به نابودی بکشد. رباخوری، بازارها را از بین خواهد برد. مردم را خواهد تباہ کرد. مبدا خدای نخواستہ در بین بازار یک همچو معصیت بزرگی - که در رأس معاصی، خدا قرار داده است و آن را بالاتر از زنا و در حکم مقاتله با خدا قرار داده است - مبدا یک وقت در بازار یک همچو امری باشد.

و انصاف نیست که در بازار گران‌فروشی باشد. در موقعی که مردم ایران، زن و بچه مردم ایران برای جنگ‌زده‌ها دارند از منافع خودشان می‌گذرند و آن چیزی که دارند، هدیه می‌کنند، مبدا در یک همچو موقعی در بازار، اشخاصی پیدا بشوند که گران‌فروشی کنند که موجب فلج مردم و ناراحتی مردم بشود. اگر خدای نخواستہ از اعمال ما یک شکستی واقع بشود به اسلام، مسئولیت ما پیش خدای تبارک و تعالی بسیار بزرگ است.

۱۳. لزوم کمک مالی از سوی ثروتمندان بازاری

امیرالمؤمنین با این کشوری که در معرض خطر است، چه می‌کرد؟ همه افراد را می‌فرستاد جنگ. با فشار، اموال اشخاصی که ثروتمند بودند و این‌ها را می‌گرفت و می‌فرستاد و اگر نمی‌رسید، عباى خودش را می‌داد، عباى من را هم می‌داد، کلاه شما را هم می‌داد برای حفظ کشور اسلام، برای حفظ نوامیس خود این مردم.

۱۴. خشتی کردن توطئه گران‌فروشان و محترکان

گران‌فروشان و محترکان بی‌انصاف گمان نکنند که این ظلم در حال حاضر چون سایر احوال است. امروز این نحو جنایات که ممکن است به شکست جمهوری اسلامی منتهی شود، کوشش در تضعیف اسلام است. اینجانب خوف آن دارم که خداوند قهار بر شما غضب فرماید

و خدای نخواستہ تر و خشک با هم بسوزند و راه گریزی در کار نباشد «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ غَضَبِ الْحَلِيمِ». بهتراست بازاریان محترم که استوانه فعال جمهوری اسلامی می‌باشند، توطئه این بی‌انصاف‌ها را که لکه ننگی بر دامن آنان هستند، باتدبیرات عاقلانه خنثی نمایند.

در مواقعی که احساس می‌شد برخی در حال احتکار کالاهای ضروری و اساسی مردم هستند، بسیجیان اصناف و بازار با تیزبینی و حساسیت خاصی، اقدام به شناسایی و معرفی محتکرین می‌کردند که موجب می‌شد عرصه بر افراد سودجو تنگ شده و به خودشان اجازه احتکار ندهند.

نتیجه‌گیری

همان‌طور که به تفصیل در متن اشاره شد، ظرفیت‌های اصناف و بازاریان و توانمندی بسیج سازماندهی، هدایت و انسجام‌بخشی این ظرفیت‌ها در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب، به‌ویژه با رویکرد اقتصاد مقاومتی، در عناوین کلی زیر حائز اهمیت است:

۱. تقویت و حمایت از رونق تولید با توجه به فعالیت ششصد هزار واحد تولیدی صنفی در سراسر کشور، مهم‌ترین عرصه فعالیت بسیج اصناف در راستای تحقق گام دوم انقلاب است.
۲. زمینه‌سازی بهره‌گیری از استادکاران و صاحبان واحدهای تولیدی و خدماتی و فنی در محیط واقعی کسب‌وکار برای آموزش، توانمندسازی و ایجاد فرصت‌های شغلی برای جوانان و نوجوانان جویای کار در فضای بازار کار آزاد، از دیگر عرصه‌های فعالیت بسیج اصناف در راستای تحقق گام دوم انقلاب خواهد بود. اصناف و بازاریان بیشترین کمک‌های نقدی و غیرنقدی را به مردم استان‌های زلزله‌زده و سیل‌زده در سال‌های اخیر داشته‌اند.

۳. هدایت نیم میلیون بسیجی فعال در پایگاه‌های بسیج اصناف و بازاریان و فعالان اقتصادی در سراسر کشور برای کمک به اجرای راهبرد مقاومت فعال در اقتصاد کشور و اجرای طرح همیاران بازرسی و نظارت، از جمله نقاط عطف ورود بسیج اصناف براساس اعلام نیاز دولت بود که خود نمونه بارزی از الگوی همیاری است که می‌تواند در تحقق گام دوم انقلاب جریان‌ساز باشد.

۴. روشنگری و آگاه‌سازی صاحبان ۳ میلیون واحد صنفی در سراسر کشور (که به لحاظ نمودن شریک، شاگرد و خانواده‌هایشان، جمعیتی نزدیک به سی درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند) در جهت تبیین بیانیه گام دوم انقلاب، خود فرصت مغتنمی است.
۵. مقابله با احتکار و کم‌فروشی از دیگر اقداماتی است که بسیجیان اصناف و بازار برای کمک به معیشت مردم و اداره امور توسط دولت، وارد میدان جهاد اقتصادی می‌شوند که این تلاش‌ها، بازخورد خود را در اضمحلال و شکست استکبار در نبرد نرم اقتصادی نشان داده است و روزبه‌روز مایوس از گذشته اقدام به اجرای تحریم‌های ظالمانه می‌نماید.

منابع

- بررسی نقش اصناف در تولید و اشتغال، شنبه ۱۷ تیر. ۱۳۹۶؛
- <http://jamejamonline.ir/online/2908854785647645372>
- پورتال حضرت امام خمینی رحمه الله علیه
- http://www.imam-khomeini.ir/fa/c78_113664
- پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بسیج (۱۳۹۶). نقش بسیج در امنیت ملی.
- جمعی از محققین حوزه علمیه قم زیر نظر استاد مهدی احدی (۱۳۹۷). آموزه‌های پیشرفت و رونق در کسب و تجارت (فقه و اخلاق در بازار). مؤسسه تحقیقاتی جواد الائمه علیه السلام.
- خمینی، روح الله (۱۳۹۱). اقشار اجتماعی از دیدگاه امام خمینی رحمه الله علیه. تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی رحمه الله علیه، ج ۱. چ ۲.
- روزنامه اطلاعات، یکشنبه ۸ دی ۱۳۹۸، اقتصاد روز نقشی که اصناف در اقتصاد جامعه دارند.
- <https://www.ettelaat.com/mobile/?p=106905&device=phone>
- کاسب امین، «دانستنی‌های مدیریتی در بسیج اصناف». سازمان بسیج اصناف کشور، زمستان ۱۳۹۰.
- متن بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲.
- <http://farsi.khamenei.ir/message-content?id=41673>
- نشریه مدیران جهادی، ویژه ششمین همایش مدیریت جهادی کشور، شماره ۶، آذر ماه ۱۳۹۸، ص ۳۲.

پی‌نوشت

- خامنه‌ای، سید علی (۱۳۵۸/۱/۱۹). پیام به اصناف و کسبه.
- _____ (۱۳۵۷/۸/۱۸). پیام به علما و روحانیون.
- _____ (۱۳۶۳/۱۱/۲۲). پیام به ملت ایران در سالگرد پیروزی انقلاب.
- _____ (۱۳۶۲/۱/۱۲). پیام به ملت ایران.
- _____ (۱۳۵۷/۱۰/۱۲). پیام به ملت ایران.
- _____ (۱۳۵۷/۱۰/۱۶). پیام به ملت ایران.
- _____ (۱۳۵۷/۱۱/۲۸). پیام تشکر از اعتصاب کنندگان.

- _____ (۱۳۶۱/۱۱/۱۰). سخنرانی در جمع اصناف و بازاریان سراسر کشور.
- _____ (۱۳۶۱/۱۱/۱۰). سخنرانی در جمع اصناف و بازاریان سراسر کشور.
- _____ (۱۳۵۸/۲/۲۵). سخنرانی در جمع اعضای هیئت بازرگانان ایرانی.
- _____ (۱۳۶۳/۶/۴). سخنرانی در جمع اعضای هیئت دولت.
- _____ (۱۳۵۹/۱۰/۲۵). سخنرانی در جمع بازاریان تهران.
- _____ (۱۳۵۹/۱۰/۲۵). سخنرانی در جمع بازاریان تهران.
- _____ (۱۳۵۹/۱۰/۲۵). سخنرانی در جمع بازاریان تهران.
- _____ (۱۳۵۸/۳/۸). سخنرانی در جمع بانوان تهران و پاسداران دشت مغان.
- _____ (۱۳۵۸/۴/۱۳). سخنرانی در جمع پاسداران و روحانیون تربت حیدریه.
- _____ (۱۳۵۷/۱۲/۲۸). سخنرانی در جمع پاسداران.
- _____ (۱۳۵۶/۱۰). سخنرانی در جمع روحانیون و طلاب.
- _____ (۱۳۵۶/۱۱/۲۹). سخنرانی در جمع روحانیون.
- _____ (۱۳۵۷/۱۲/۱۰). سخنرانی در جمع مردم.
- _____ (۱۳۶۱/۱۱/۱۴). سخنرانی در جمع نمایندگان مجلس شورا.
- _____ (۱۳۵۷/۱۲/۲۹). سخنرانی در جمع هیئت دولت موقت.

